

EXPUNERE DE MOTIVE

referitoare la

Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art.52 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare

Cadrul juridic general privind organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare este reprezentat de Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare.

La art.52 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, este reglementată interdicția expresă pentru un independent de a candida pe listele unui partid sau alianțe politice ori electorale.

Conform art.52 alin.(5) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare se dispune, imperativ: „(5) nu se admit candidaturi independente pe listele de candidați depuse de partidele politice, alianțele politice sau alianțele electorale. Nu se admit nici liste de candidați independenți.”

Dispoziția legală instituie la modul absolut această interdicție deși există cel puțin o situație care, nereglementată, constituie o veritabilă încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, respectiv a dreptului constituțional de a fi ales prevăzut de art.37 din Constituție.

Situația care este necesară a fi reglementată în procedură de urgență este situația Președintelui României, aflat în exercitarea mandatului, care nu are dreptul de a candida la alegerile generale în cazul în care alegerile pentru Senat și Camera Deputaților se desfășoară în același an cu data la care ajunge la termen mandatul de președinte pe care îl exercită.

Necesitatea modificării legislative rezultă și din jurisprudența Curții Constituționale care a consacrat obligația reglementării situației care constituie obiectul de reglementare al prezentei propuneri legislative. Astfel, Curtea, prin decizia nr.339/2004, arată și dispune: „Problema care se pune în cauză este aceea dacă, în condițiile textului de lege criticat, Președintele României are sau nu dreptul de a fi ales, prevăzut de art. 37 din Constituție, republicată. Una dintre condițiile prevăzute de art. 37 alin. (1) din Constituție, republicată, pentru dreptul fundamental de a fi ales este corelată cu dreptul de asociere. Din coroborarea dispozițiilor art. 37 alin. (1) și ale art. 40 alin. (3) din Constituție, republicată, rezultă în mod clar că dreptul de a fi ales este interzis judecătorilor Curții Constituționale, avocaților poporului, magistraților, membrilor activi ai armatei, poliștilor și altor categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică, care nu pot face parte din partide politice. Curtea constată că Președintele României nu

este prevăzut între categoriile de cetățeni, stabilite limitativ de cele două texte constituționale, cărora le este interzis dreptul fundamental de a fi ales, deși, pe durata mandatului, nu poate fi membru al unui partid, conform dispozițiilor art. 84 alin. (1) din Constituție, republicată. În virtutea principiului că excepțiile sunt de strictă interpretare, Curtea nu poate considera că situația prevăzută de art. 84 alin. (1) din Constituție care stabilește o incompatibilitate politică temporară pentru Președintele României, ar putea, în lipsa unei prevederi constituționale, să aibă consecința interzicerii dreptului de a fi ales pentru Președintele României, în condițiile în care acesta nu devine membru al unui partid politic. Curtea reține că numai printr-o interpretare forțată - prin adăugare la normele constituționale - situația prevăzută în textul de lege criticat ar putea fi convertită în incompatibilitatea prevăzută de art. 84 alin. (1) și în interdicția dreptului de a fi ales stabilită de art. 37 alin. (1) coroborat cu art. 40 alin. (3) din Constituție, republicată, astfel cum se susține în sesizarea de neconstituționalitate. O asemenea interpretare, care ar disimula o veritabilă creare a unei norme constituționale, contravine principiului supremației Constituției, prevăzută de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, precum și statutului constituțional și legal al Curții, care îi interzice rolul de legislator pozitiv. În calitatea sa de garant al supremației Constituției, prevăzută de art. 142 alin. (1) din Constituție, republicată, Curții Constituționale îi este interzis, potrivit dispozițiilor art. 2 din legea sa organică, în exercitarea controlului de constituționalitate, să modifice sau să completeze prevederile supuse controlului. Cu atât mai mult, Curții îi este interzis să procedeze, chiar printr-un act necesar de interpretare, la modificarea și completarea dispozițiilor constituționale, operațiuni supuse exclusiv regimului strict reglementat al revizuirii constituționale.

(...)

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art. 5 alin. (7) din Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituție, republicată, precum și prevederile art. 11 alin. (1) lit. A.a), art. 15 și 18 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, Curtea în numele legii constată că dispozițiile art. 5 alin. (7) din Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului sunt constituționale”.

Soluția legislativă aleasă de legiuitorul primar în anul 2015 este corectă ca regulă, însă incompletă deoarece nu poate dispune în contra dispozițiilor art.37 din Constituția României, caz în care se impune completarea normei prin dispoziții care să permită exercitarea dreptului de a fi ales de către Președintele României aflat în ultimele 3 luni ale mandatului său prezidențial. Cele 3 luni sunt echivalente perioadei instituite de legiuitor pentru organizarea alegerilor prezidențiale (cu 3 luni de zile înainte de data la care ajunge la termen mandatul prezidențial în curs).

Soluția legislativă nu este o noutate în dreptul pozitiv românesc, fiind normă în vigoare în perioada 2004 – 2008 (art.5 alin.7 din Legea nr.373/2004).

Prezentul act normativ propune următoarele soluții principale:

- se completează dispoziția legală de la art. 52 alin.(5) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, Președintele României aflat în ultimele 3 luni de mandat are dreptul de a candida ca independent pe listele unui partid politic, alianțe politice sau electorale pentru a fi ales senator sau deputat. După validare acesta are obligația de a opta între funcția de președinte și cea de senator sau deputat.

- soluția legislativă își justifică urgența deoarece suntem în situația în care unor cetățeni le este interzis dreptul de a fi aleși, deși îndeplinesc toate condițiile constituționale și legale de a exercita acest drept.

- soluția legislativă respectă recomandările Comisiei de la Veneția, deoarece este în favoarea lărgirii conținutului dreptului de a fi ales ci nu restrânge acest drept electoral fundamental.

Precizăm că măsurile propuse prin prezentul act normativ nu sunt de natură a afecta drepturile electorale, în înțelesul stabilit de jurisprudența Curții Constituționale a României (de exemplu Deciziile Curții Constituționale a României nr. 1189/2008, nr. 1248/2008, nr. 1221/2008 și nr. 47/2018), respectiv Codul de bune practici în materie electorală, și nici nu îngreunează organizarea și desfășurarea alegerilor.

Prezenta inițiativă legislativă nu are un impact asupra bugetului de stat. Inițiatorii solicită procedură de urgență în dezbateră și adoptarea actului normativ.

Inițiatori:

Gabriel Andronache,

Deputat PNL

Daniel Fenechiu,

Senator PNL
